

z 18. decembra 2024, sp. zn. PLs. ÚS 102/2024 z 18. decembra 2024 a sp. zn. PLs. ÚS 7/2025 z 29. januára 2025 boli uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 132/2025 z 27. februára 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, v ktorej sa sťažovatelia domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) vo výroku predmetného uznesenia špecifikovanými uzneseniami, ktorými sudkyňa mestského súdu zamietla sťažnosti sťažovateľov proti uzneseniam vydaným vyššou súdnou úradníčkou o trovách konania, prijaté na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti týkajúcej sa uznesení o trovách konania vydaných vyššou súdnou úradníčkou boli ústavné sťažnosti sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnuté pre nedostatok právomoci ústavného súdu na ich prerokovanie.

2. Ďalšiu ústavnú sťažnosť sťažovateľov doručенú ústavnému súdu 4. marca 2025 v časti, v ktorej sa sťažovatelia domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením mestského súdu sp. zn. 40C/145/2007 z 27. januára 2025, ktorým sudkyňa zamietla sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou sp. zn. 40C/145/2007-3673 z 24. júla 2024 o výške trov konania, ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 111/2025 z 11. marca 2025 prijal na ďalšie konanie, vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv uznesením vyššej súdnej úradníčky ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci. Následne ústavný súd uznesením PLs. ÚS 23/2025-6 z 12. marca 2025 veci vedené na ústavnom súde pod sp. zn. I. ÚS 132/2025 a sp. zn. IV. ÚS 111/2025 spojil na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 132/2025.

3. Ústavné sťažnosti sťažovateľov smerujú proti rozhodnutiam mestského súdu o výške náhrady trov konania, ktorými zaviazal sťažovateľov k povinnosti nahradiť procesne úspešným žalovaným trovy konania. Z odôvodnení napadnutých uznesení vyplýva, že mestský súd pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vychádzal z dvoch základných prístupov s marginálnymi nuansami v každom z nich; voči sťažovateľke 3, ktorá sa v konaní domáhala určenia vlastníckeho práva, aplikoval § 10 ods. 2 vyhlášky a pri výpočte trov konania vychádzal z hodnoty nehnuteľností (bytov) vo vlastníctve žalovaných v čase prevzatia právneho zastupovania žalovaných. Voči sťažovateľom 1, 2, 4 a 5, ktorí sa v konaní domáhali, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich právnych predchodcoch, súd aplikoval § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

3.1. Ku konkrétnym údajom o výške trov konania vo vzťahu k jednotlivým žalovaným ústavný súd poukazuje na body 5 až 8 uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 132/2025-31 z 27. februára 2025 a na bod 4 uznesenia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 111/2025-18 z 11. marca 2025.

4. Proti uzneseniam mestského súdu o vyčíslených trovách konaniach vydaných vyššou súdnou úradníčkou sťažovatelia podali sťažnosti podľa § 239 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) dôvodiac, že žalovaní, ktorým súd priznal trovy konania, sú zastúpení právnyimi zástupcami, a, poukazujúc na § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky a nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 600/2022, argumentovali nesprávnym postupom pri určení výšky úkonov, keď bolo potrebné vychádzať pri ich výpočte z jedného úkonu z 1/13 výpočtového základu, pretože v takom prípade žalovaných 5, 9, 10, 13, 14, 16, 17 (Rvp 3292/2024), žalovaných 8 a 15 (Rvp 3305/2024), žalovaných 18 a 19 (Rvp 3353/2024), ako aj žalovaného 6 (Rvp 586/2025) začal advokát poskytovať právne služby v uvedenej veci v roku 2007, teda pred 17 rokmi. V prípade žalovaných 8 a 15 (Rvp 3305/2024), ako aj žalovaného 6 (Rvp 586/2025) im nebolo jasné, ako došlo k určeniu hodnoty predmetných bytov dodávajúc, že pri výpočte trov konania je potrebné vychádzať z hodnoty veci určenej realitnou kanceláriou alebo znaleckým posudkom. Zhodne považovali za predčasné rozhodovať o výške trov konania vzhľadom na podanie dovolania.

4.1. V kontraste k uvedenému je obsah stručnej sťažnosti sťažovateľov vo vzťahu k žalovaným 2, 3, 7 a 11 (Rvp 3304/2024) zredukovaný na konštatovanie nesprávneho postupu pri výpočte trov konania a námietky o predčasnosti rozhodovania o výške trov konania vzhľadom na podanie dovolania.

5. Mestský súd sa v sťažnostnom konaní nestotožnil s ťažiskovou sťažnostnou argumentáciou (výlučne vo vzťahu k sťažovateľke 3) opodstatňujúcou aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky pri určení výšky trov právneho zastúpenia. S poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 90/2024 a aplikačnú prednosť tarifnej hodnoty z peňažnej hodnoty veci konštatoval správnosť aplikácie a výkladu § 10 ods. 2 vyhlášky, najmä ak bola súdom bezpečne preukázaná a relevantným spôsobom nespochybnená hodnota nehnuteľnosti. V prospech správnosti postupu súdu pri určovaní tarifnej odmeny z hodnoty veci poukázal aj na to, že sťažovateľka 3 by v prípade jej procesného úspechu mohla dosiahnuť spolu/vlastníctvo nehnuteľností. K námietke predčasnosti rozhodnutia výšky o náhrade trov konania súd uviedol, že podanie dovolania nezabavuje súd postupovať podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v zákonom stanovenej lehote rozhodnúť o výške priznaných trov. Z týchto dôvodov boli sťažnosti sťažovateľov napadnutými uzneseniami z 8. októbra 2024 a 27. januára 2025 zamietnuté ako nedôvodné.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia pred ústavným súdom namietajú, že mestský súd porušil ich práva, pretože nedostatočne odôvodnil, prečo pri určení výšky náhrady trov vychádzal zo sumy predmetných bytov, ktorá ani nie je v uznesení súdu uvedená, pričom nebol ani žiaden relevantný doklad o nepochybnej cene nehnuteľností (znalecký posudok, resp. iný relevantný doklad). Akceptovateľnosť určenia trov právneho zastúpenia podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky v prípade nepredloženia znaleckého posudku, resp. iného relevantného dokladu podporujú judikatúrou ústavného súdu (III. ÚS 600/2022).

7. Mestský súd podľa názoru sťažovateľov na daný prípad nesprávne aplikoval § 10 ods. 2 vyhlášky pre nezohľadnenie osobitného § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky. Sťažovatelia zastávajú názor, že súd sa mal náležite vysporiadať so skutočným obsahom predmetu konania, ktorým bolo určenie

vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré slúžia na bývanie a sú určené na bývanie. Konajúci súd podľa názoru sťažovateľov neuviedol žiadne relevantné právne ani skutkové závery, ktoré by neodôvodňovali aplikáciu § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky. Sťažovatelia sú toho názoru, že obe taxatívne podmienky stanovené v hypotéze predmetného ustanovenia (povaha subjektov a predmet sporu), ktoré bol súd povinný pri posudzovaní možnosti aplikácie právnej normy posúdiť, boli v danej veci naplnené. Osobitne zdôrazňujú, že v priebehu konania nebolo sporné, že predmetom sporu sú nehnuteľnosti – byty vo vlastníctve žalovaných (spolu s prislúchajúcimi spoluvlastníckymi podielmi) – určené na bývanie a zároveň aj fakticky na bývanie využívané. Vzhľadom na uvedené skutočnosti namietajú, že napadnuté uznesenia mestského súdu nevychádzajú z relevantného ustanovenia príslušného právneho predpisu vzťahujúceho sa na rozhodovanie o výške náhrady trov konania.

8. Podľa názoru sťažovateľov je odôvodnenie napadnutých uznesení zmätočné, nepreskúmateľné, celé state sú prepisované bez náležitej pozornosti, čo svedčí o tom, že mestský súd k veci nepristupoval s náležitou starostlivosťou. Sťažovatelia taktiež namietajú, že mestský súd sa nezaoberal ani účelnosťou úkonov právnej služby, ktoré musia byť posudzované samostatne so zreteľom na to, či išlo o odôvodnený a účelne vynaložený výdavok, ktorý strane sporu vznikol v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva. Argumentujú aj tým, že uloženie povinnosti zaplatiť protistrane náhradu trov konania je predčasné, ak podali proti rozhodnutiu dovolacieho súdu dovolanie.

III.

Vyjadrenie mestského súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

9. Na výzvu ústavného súdu mestský súd reagoval listom doručeným ústavnému súdu 11. marca 2025 (k sp. zn. I. ÚS 132/2025) a listom doručeným 18. marca 2025 (k sp. zn. IV. ÚS 111/2025), v ktorých sa zhodne uvádza, že predseda (podpredseda) ako orgán riadenia a správy súdu nemôže preskúmať rozhodnutia nezávislého a nestranného súdu a vyjadrovať sa, či vo veci postupoval v súlade so zákonom a či jeho rozhodnutie nie je ignorovaním príslušnej zákonnej normy alebo zjavným a neodôvodneným vybočením zo štandardov právneho výkladu zákonnej normy, ktorý je v súdnej praxi rešpektovaný. Preto vyjadril súhlas, aby ústavný súd po prieskume dodržania ústavnoprávnych princípov v sporovom konaní rozhodol, či mestský súd svojimi rozhodnutiami rešpektoval právne normy, správne ich vyložil a či nezasiahol nezákonným spôsobom do základných práv sťažovateľov. Súhlasil, aby ústavný súd rozhodol o sťažnosti bez nariadenia ústneho pojednávania.

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

10. Pre väčší počet zúčastnených osôb (žalovaných) v konaní pred ústavným súdom ústavný súd v záujme hospodárnosti konania adresoval výzvu na vyjadrenie niektorým z advokátov zastupujúcich jednotlivé skupiny žalovaných v konaní pred všeobecným súdom (por. body 11 až 13 tohto nálezu, *pozn.*). Na výzvy, ktoré ústavný súd adresoval a doručoval priamo ďalším zúčastneným osobám, t. j. žalovanému 6, ako aj žalovaným 8 a 15 (z dôvodu, že sa nepodarilo

stotožniť adresu advokátky uvedenej v záhlaví napadnutých uznesení mestského súdu s adresou na portáli Slovenskej advokátskej komory, *pozn.*), tieto zúčastnené osoby nereagovali.

11. Na výzvu ústavného súdu reagovali žalovaní 5, 9, 10, 13, 14, 16 a 17 v konaní pred ústavným súdom zastúpení právnym zástupcom [REDAKOVANÉ] (na základe plných mocí doručených ústavnému súdu 23. mája 2025). Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 26. marca 2025 zdôraznili, že trovy konania boli vyčíslené v súlade so zákonom, vychádzajúc z hodnoty jednotlivých bytov v čase prevzatia zastupovania (k augustu 2007) na základe stanovísk realitnej kancelárie. Argumentujú tým, že sťažovatelia nikdy nenamietali predloženú všeobecnú hodnotu jednotlivých bytov. Okrem iného tiež uvádzajú, že ústavný súd vo svojich iných rozhodnutiach uviedol, že na ohodnotenie nehnuteľností postačuje ohodnotenie nehnuteľnosti realitnou kanceláriou ku dňu prevzatia právneho zastúpenia. V závere dodávajú, že sťažovatelia v snahe zmeniť verdikt súdu o priznaných trovách konania argumentujú mnohokrát účelovo a nepravdivo.

12. Na výzvu ústavného súdu účinne reagoval žalovaný 3 vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 24. marca 2025, ktorý je v konaní pred ústavným súdom zastúpený právnou zástupkyňou [REDAKOVANÉ] (na základe plnej moci doručenej ústavnému súdu 16. mája 2025). V tomto vyjadrení sa uvádza, že rozhodnutie o ústavnej sťažnosti je ponechané na posúdenie ústavnému súdu s tým, že vymožitelnosť trov v akejkoľvek výške od sťažovateľov je iluzórna, ak dosiaľ právoplatne priznané trovy konania neuhradili. Z vyjadrenia doručeného prostredníctvom [REDAKOVANÉ] 16. mája 2025 vyplýva, že žalovaní 2, 7, a 11 zastupovaním pred ústavným súdom nepoverujú žiadneho advokáta. Na dodatočné výzvy ústavného súdu im priamo adresované a doručované nereagovali.

13. Na výzvu ústavného súdu reagovali žalovaní 18 a 19, v konaní pred ústavným súdom zastúpení advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], a to vyjadrením doručeným ústavnému súdu 24. marca 2025 (na základe plných mocí doručených ústavnému súdu 15. mája 2025). Vo vyjadrení tvrdia, že ústavná sťažnosť sťažovateľov nie je dôvodná, a v podstatnom polemizujú s jednotlivými argumentmi sťažovateľov.

13.1. K tvrdeniu sťažovateľov o hodnote predmetu konania uvádzajú, že hodnota veci bola určená na základe kúpnej ceny z roku 2017, za akú sa nehnuteľnosť predala (v súlade so závermi v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 600/2022) s tým, že vklad bol povolený začiatkom roka 2018, t. j. takmer v období začatia poskytovania právnej služby (a nie v roku 2007, ako to tvrdia sťažovatelia).

13.2. K názoru sťažovateľov o potrebe aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky vychádzajú z už zmieňovaného nálezu ústavného súdu, podľa ktorého aplikácia tohto ustanovenia je ako posledná možnosť, keď objektívne nie je možné určiť cenu nehnuteľnosti žiadnym zo spôsobov, čo podľa zúčastnených osôb zjavne nie je tento prípad.

13.3. K sťažovateľmi tvrdenej aplikácii § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky uvádzajú, že predmetom konania proti zúčastneným osobám (žalovaným 18 a 19) boli nebytové priestory, a preto je aplikácia tohto ustanovenia *a priori* vylúčená, pretože nejde o nehnuteľnosť určenú na bývanie.

13.4. Zúčastnené osoby zastávajú názor, že mestský súd náležite odôvodnil napadnuté uznesenie, keď zohľadňuje prevzatie právneho zastúpenia advokátskou kanceláriou v júni 2018, objektivizovanie hodnoty sumou obsiahnutou v kúpnej zmluve z decembra 2017 pri nespochybnení kúpnej ceny sťažovateľmi. Mestský súd sa zaoberal aj ich námietkou o tom, že hodnota veci sa mala určiť k roku 2007.

13.5. Podľa zúčastnených osôb je sťažnostná argumentácia založená na subjektívnej nespokojnosti s výsledkom konania, nie na preukázaní skutočného porušenia ústavných práv.

13.6. Podľa zúčastnených osôb nemá tvrdenie o porušení práva vlastníť majetok oporu v platnej právnej úprave. Zákon (§ 262 CSP) neustanovuje žiadnu výnimku, ktorá by umožnila súdu nerozhodnúť o trovách konania automaticky len z dôvodu podania dovolania.

14. V závere zúčastnené osoby uzatvárajú, že napadnutým uznesením nebolo porušené žiadne základné právo sťažovateľov. Naopak, úvahami sťažovateľov, ak by došlo k ich implementácii do rozhodnutí súdu, budú porušené práva úspešných účastníkov konania, ktorými by bol zmarený nárok na náhradu trov konania.

III.3. Replika sťažovateľov:

15. Sťažovatelia vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 28. júna 2025 v celom rozsahu trvajú na podaných ústavných sťažnostiach. Nesúhlasia s tvrdením zúčastnených osôb o iluzórnej vymožitelnosti trov konania, keďže žalovaní už žiadali o úhradu trov konania pod hrozbou exekúcie. Vyjadrenia ostatných zúčastnených osôb považujú za nedôvodné. Vo svojom vyjadrení ďalej argumentujú, že z postupu súdu ani z odôvodnení napadnutých uznesení nie je možné vyvodit', či sa zaoberal aplikáciou § 257 CSP a akým spôsobom skúmal existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Podľa názoru sťažovateľov je súd povinný prihliadať a vysporiadať sa aj s pomermi strany, ktorej má byť povinnosť uložená. Zdôrazňujúc krivdu páchanú na sťažovateľoch, resp. ich právnych predchodcov (rasové perzekúcie na osoby židovského vierovyznania), ako aj neoprávnenú konfiškáciu uvedenej nehnuteľnosti s následkom straty ich vlastníctva, poukazujú na to, že niektorí žalovaní s pravidelnými finančnými plneniami nie sú na náhradu trov konania odkázaní. Pre sťažovateľov vzhľadom na ich vek je akákoľvek pohľadávka vyššej hodnoty likvidačná. V tomto kontexte uzatvárajú, že porovnaním finančnej situácie oboch strán sporu a ekonomického dopadu na sporové strany možno dospieť k záveru, že je tu daný dôvod hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

16. Podstatou obsahovo takmer totožných ústavných sťažností je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie vlastníckeho práva sťažovateľov (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) uzneseniami mestského súdu o zamietnutí sťažnosti proti rozhodnutiam vydaným vyššou súdnou úradníčkou o vyčíslení trov konania.

17. Ústavný súd vyabstrahoval dve základné sťažnostné argumentačne línie, ktorých podstata tkvie v nesprávnom výklade a aplikácii § 10 ods. 2 vyhlášky pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za poskytnutie právnych služieb, a to výlučne pokiaľ ide o sťažovateľku 3. Prvá vychádza z presvedčenia sťažovateľky 3, že mestský súd mal aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky argumentujúc, že nedostatočne odôvodnil spôsob zistenia ceny nehnuteľností, z ktorej pri výpočte trov konania vychádzal, pričom suma predmetných bytov nie je v uznesení uvedená. V konaní ani nebol predložený znalecký posudok ani iný relevantný doklad (por. bod 6 tohto nálezu). Druhý sťažnostný dôvod zdôrazňuje nezohľadnenie osobitného § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky, argumentujúc nevysporiadaním sa so skutočným obsahom predmetu konania, a to určenie

vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré slúžia na bývanie a sú určené na bývanie (por. bod 7 tohto nálezu). Ostatne sťažovatelia namietali najmä predčasnosť vyčíslenia trov konania, ak bolo podané dovolanie, a tiež nezaobranie sa ani účelnosťou úkonov právnej služby.

18. Východiskom ústavnoprávneho prieskumu napadnutých uznesení je obsah a rozsah námietok sťažovateľov prezentovaných v sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššej súdnej úradníčky v sťažnostnom konaní pred mestským súdom. Úlohou ústavného súdu v rámci rozhodovania o ústavnej sťažnosti je tak posúdenie, či kvalita odôvodnenia zamietavých uznesení vydaných sudkyňou vyhovuje ústavnoprávnym požiadavkám vyplývajúcim z jeho judikatúry, konkrétne v tom, či napadnuté súdne rozhodnutia reagovali na podstatné a relevantné argumenty sťažovateľov a či im dali jasnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (m. m. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/00, III. ÚS 200/09).

IV.1. K argumentácii v prospech aplikácie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky:

19. Z argumentácie obsiahnutej v sťažnostiach (podaných podľa § 239 CSP) opísanej v bode 4 tohto nálezu ústavný súd vyrozumel, že v dôsledku plynutia času od prevzatia právneho zastúpenia (zväčša v roku 2007) má byť predmet sporu ťažšie oceníteľný, a preto je treba aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. V sťažnosti proti žalovanému 8 a sťažnosti proti žalovanému 6 je osobitne vyjadrený aj argument týkajúci sa nejasnosti okolo určenia hodnoty jednotlivých bytov.

20. Ústavný súd v tomto kontexte z obsahu napadnutých uznesení mestského súdu zistil, že hodnota veci bola pritom vo vzťahu k jednotlivým žalovaným určená rôzne; z odborného vyjadrenia realitnej kancelárie, z kúpnej ceny vyjadrenej v nadobúdacom titule či dokonca aj z predpokladanej ceny nehnuteľnosti uvedenej vo vyčíslení trov konania (napr. cena bytu č. 5 pri žalovanom 8). Z obsahu sťažností podaných podľa § 239 CSP však nevyplýva, že by sťažovateľka 3 ako strana sporu relevantne spochybnila skutkové tvrdenia jednotlivých žalovaných k spôsobu určenia ceny nehnuteľnosti a jej konkrétnej výšky. Ak tak neurobila a len vo všeobecnej rovine namietala nejasnosť určenia hodnoty bytu a tvrdila, že je potrebné cenu bytu stanoviť znaleckým posudkom, resp. odborným vyjadrením, táto argumentácia v sťažnostnom konaní pred mestským súdom podľa názoru ústavného súdu – zohľadňujúc okolností konkrétneho prípadu – na aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky nepostačovala (m. m. sp. zn. I. ÚS 90/2024).

21. V danom prípade je možné súhlasiť s názorom mestského súdu, že z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 600/2022 vyplývajú iné skutočnosti. Konkrétne to, že ústavne neakceptovateľné a nezodpovedajúce § 10 ods. 2 vyhlášky bolo podľa názoru III. senátu ústavného súdu určenie hodnoty nehnuteľností v okamihu, keď súd rozhodoval o vyčíslení trov právneho zastúpenia, a nie v okamihu poskytovania právnej služby. Naproti tomu súdny postup zisťovania hodnoty nehnuteľností (vo vzťahu k jednotlivým žalovaným) v sporovom konaní ovládanom prejednávacou zásadou, zásadou formálnej pravdy a procesnou zodpovednosťou sporu za jeho výsledok, a to k okamihu začatia poskytovania právnej služby, akceptujúc aj predpokladanú cenu nehnuteľnosti (uvedenú vo vyčíslení trov), avšak sťažovateľmi relevantne nespochybnovanú, nevykazuje podľa názoru ústavného súdu znaky arbitrárnosti či inú ústavnú neudržateľnosť, ktorá by viedla k vyhoveniu ústavným sťažnostiam. Tým mestský súd naplnil požiadavku na odôvodnenie súdneho rozhodovania plynúcu zo základného práva na súdnu ochranu. Z tohto dôvodu ústavný súd vyhodnotil sťažnostnú argumentáciu v prospech použitia § 11 ods. 1

písm. a) vyhlášky a aj námietku nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia mestského súdu za nedôvodnú.

IV.2. K argumentácii v prospech aplikácie § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky:

22. Ústavný súd pri dôkladne vykonanom porovnaní obsahu ústavných sťažností a sťažností podľa § 239 CSP zistil významovú a tematickú odlišnosť argumentácie obsiahnutej v sťažnostiach podľa § 239 CSP a v ústavných sťažnostiach. Inými slovami, kým proti aplikácii § 10 ods. 2 vyhlášky brojila sťažovateľka 3 – v sťažnostnom konaní pred mestským súdom – argumentom o potrebe určenia výšky úkonov z 1/13 výpočtového základu podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, tak – v ústavnej sťažnosti – primárne zas argumentom o potrebe zohľadnenia naplnenia podmienok uvedených v hypotéze právnej normy zakotvenej v § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky.

23. Ústavný súd k tomu uvádza, že posudzovaná námietka dominujúca v ústavnej sťažnosti mohla a mala byť uplatnená už v sťažnosti podľa § 239 CSP ako v osobitnom prostriedku procesnej obrany. Bolo na mieste „naplno“ a pritom efektívne využiť tento účinný prostriedok nápravy a v ňom dôsledne uviesť dôvody, pre ktoré považujú rozhodnutie vyššej súdnej úradníčky za nesprávne, ako aj konkretizovať, akých chýb sa vyššia súdna úradníčka pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny mala dopustiť. Preto, pokiaľ je prvýkrát až v podanej ústavnej sťažnosti prezentovaný argument o potrebe aplikovať § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky, nie je možné hovoriť, že bolo naplnené kritérium materiálnej subsidiarity ústavnej sťažnosti, ktoré neumožňuje šetriť si argumenty, o ktorých sťažovatelia mohli vedieť a ktoré sa dali uplatniť ešte pred konaním o ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 191/2015).

24. Ústavný súd dospel k záveru, že sťažovatelia (sťažovateľka 3) mali k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy, ktorým sa mohli domáhať ochrany svojho práva a ktorým mohlo dôjsť k efektívnemu preskúmaniu rozhodnutí vydaných vyššou súdnou úradníčkou a reálnemu posúdeniu novej aplikácie § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky na ich právnu vec. Až prípadné, pre sťažovateľov neúspešne/negatívne vyhodnotenie uvedenej argumentácie sudkyňou konajúcou a rozhodujúcou o sťažnosti v uznesení by bolo podkladom toho, aby sa mohli od ústavného súdu domáhať jeho preskúmania z hľadiska dodržania svojich ústavných práv.

25. Na podklade uvedených skutočností v súlade s princípom subsidiarity, ktorý zaväzuje ústavný súd v ktoromkoľvek štádiu konania o ústavnej sťažnosti, je potrebné uzavrieť, že uvedená procesná situácia ústavnému súdu bráni, aby sa zaoberal otázkou vecnej opodstatnenosti posudzovaného argumentu.

IV.3. K ostatnej argumentácii sťažovateľov:

26. V záujme úplnosti je vhodné dodať, že v sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššej súdnej úradníčky nie je zmienka ani o spoločnej námietke vytýkajúcej nezaobranie sa účelnosťou úkonov právnej služby, ktorá je, naopak, obsiahnutá až v ústavných sťažnostiach. Rovnako sťažovatelia uplatnili aj ďalšie čiastkové námietky prvýkrát až v ústavnej sťažnosti.

27. Napokon ústavný súd ku kritike predčasného rozhodnutia o výške trov konania vzhľadom na podané dovolanie (ktorá bola obsiahnutá v sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššej súdnej úradníčky) uvádza, že rozhodnutie o výške trov konania je procesnou normou podmienené len právoplatnosťou rozhodnutia, ktorým sa konanie na určitej inštancii končí. Mestský súd odpovedal na otázku podstatnú z hľadiska súdnej ochrany poskytovanej v konaní o sťažnosti

podanej sťažovateľmi, keď vysvetlil, že neexistuje zákonná výnimka z povinnosti súdu rozhodnúť o výške náhrady trov konania, a to ani v prípade, že proti právoplatnému rozhodnutiu bolo dovolanie. Ústavný súd k tomu už len dodáva, že prvoinštančný súd nie je povinný čakať na rozhodnutie dovolacieho súdu o dovolaní. Rozhodovanie o výške trov konania je naviazané na právoplatnosť rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, a na toto rozhodnutie nemá podané dovolanie žiadny vplyv.

28. K replike sťažovateľov a k tvrdeniu o nezohľadnení § 257 CSP ústavný súd uvádza, že konanie o výške náhrady trov konania sa odohráva zväčša „len“ v rovine rozsiahleho matematického výpočtu vykonávaného vyšším súdnym úradníkom, a nie v rovine rozhodovania, či sa trovy priznávajú a v akom rozsahu, ktorá predchádza samotnému vyčísleniu. Vyšší súdny úradník a ani sudca konajúci v sťažnostnom konaní v režime podľa § 262 ods. 2 CSP nemá právomoc posudzovať a revidovať skoršie rozhodnutie o právoplatne priznanom nároku na náhradu trov konania. Ústavný súd ľudsky vníma hodnotový kontext celého súdneho konania týkajúceho sa nároku sťažovateľov na určenie vlastníctva a rozumie obavám sťažovateľov spojených s úhradou vyčíslených trov konania. Avšak na argumentáciu smerujúcu k „prebudovaniu“ právoplatného výroku o nároku na náhradu trov konania (ktoré navyše nie je predmetom tohto ústavnoprávneho prieskumu), a to cestou nimi požadovanej kasácie napadnutých uznesení mestského súdu o výške trov konania, nemôže v tomto konaní prihliadať.

29. Ústavný súd v závere sumarizuje, že časti sťažnostnej argumentácie týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia (body 19 až 21 tohto nálezu) nevyhovuje pre jej nedôvodnosť a v ďalšej časti sťažnostnej argumentácie o aplikácii § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky (body 22 až 25 tohto nálezu) nevyhovuje pre jej neprípustnosť. Preto ústavnej sťažnosti ako celku nevyhoviel (§ 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario*).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu